

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. XII. Caput 9. de consecrandis Ecclesiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

les sequentes committant. Licentia speciali ad absentiam indigent, sicut Episcopi: quoad utrosque ea in scriptis dari debet. Neutri fructus lucrantur, qui tempore absentiae causa legitima destituta obveniunt; eos tuta conscientia fervare nequeunt, sed eos Fabrica pauperibusve erogare debent.

Quod ex Fagnano diximus de similitudine Parochorum cum Episcopis, quoad ea, quae ad residentiam pertinent, fundatur in *Cap. 1. Sess. XXXIII.* quod iis praescriptis, quae observanda sunt erga Episcopos, sic loquitur, eadem omnino etiam quoad culpam & amissionem fructuum, & penas, de Curatis inferioribus & aliis quibuscumque, qui Beneficium aliquod Ecclesiasticum curam animarum habens, obtinet. Nec refert, quod in his verbis Concilium non loquatur nominatim de causis, nec de applicatione fructuum amissionum ad Fabricam, aut pauperes, nec de intervallo temporis, quoad privationem, observandi, nec de inutilitate remissionis non obstante omni compositione: causa enim continentur in eo, quod dicitur, quoad culpam; caetera in eo, quod dicit, quoad amissionem fructuum & penas. His similitudinibus inter Curatos & Episcopos circa residentiam adijci potest, obligationis causas eadem esse ferè, provenientes quippe è Jure Divino, quod illis multa faciendae praecipit erga gregem suum, quibus fungi nequeunt non residendo.

Quod dicit Autor *num. 29. 30.* usque ad 34. legi meretur. Ibi observat mutationes à Concilio factas in Jure Veteri circa residentiam Curatorum. Praecipua sunt 1. Quod juxta Jus Vetus, Curati non residentes fructus ipso facto non amittebant; aut ipso jure; sed Episcopus eos illis privare poterat. 2. Curatus absens habitans in loco cognito, personaliter citari debebat, atque unica citatio modo peremptoria esset, sufficere poterat: si verò domicilii locus ignoraretur, tres requirebantur, & fieri debebant in Edicto publico. Hodie neuter plusquam semel citatur. 3. Absens, qui latitabat, sex Menses expectabatur post tres monitiones: hodie Episcopus procedere potest ad privationem Beneficii, post lapsum temporis in citatione definiti. 4. Publicatio citationis olim à viatore, seu Apparitore fieri debebat; hodie sufficit eam affigi.

Quod docet hoc *Caput* circa non residentiam Curatorum Fagnano occasionem praebet loquendi de non residentia Dignitariorum, Canonicorum, aliorumque Beneficiatorum Ecclesiarum Cathedralium, aut Collegiatarum, & observandi discrimen, quod Concilium inter utramque culpam constituit *Cap. 12. Sess. XXIV.* scilicet 1. Quod si hi Beneficiati tres ultra Menses abfuerint, privari debent prima vice, semisse fructuum ejus anni, pro rata temporis, quo ultra tres Menses abfuerint; 2. Si culpam eandem admittant alio anno, pro secunda vice, fructibus omnibus privabuntur. 3. Pariter delinquentes anno tertio, Beneficio suo privabuntur. Aferit, Congregationem Cardinalium sic muloties interpretatam fuisse Decretum illud, vid. *num. 14. & num. 35 ibid.* ubi praeterea observat, quod, si locus, ubi Beneficiati absentes commorantur, ignotus sit, tres citationes *Cap. 11.* praescriptae fieri debent, ibique sex intra Menses expectandi, quibus elapsis, poterit Episcopus ad privationem procedere. Laudat, ut id probet, haec Concilii verba, contra eos juxta Sacrorum Canonum Constitutiones procedatur.

Quoad alios Beneficiatos ad residentiam fundatione aut consuetudine obligatos, forma hoc *Cap. 11.* praescripta accuratè custodiri debet, quoniam Concilium erga eos nihil immutavit. Cum Concilium Tridentinum nihil circa modum procedendi contra Episcopos absentes, quorum Domicilium ignoratur, statuerit; videtur *Caput* hoc 11. quoad ipsos, hac in circumstantia observari debere.

Tom. I.

UNA ex obligationibus Parochorum, ob quas tenentur residere, est obligatio Sacrificii pro grege suo offerendi: idèo FAGNANUS animadvertens hanc obligationem in *Capite 1. Sess. XXIII.* commemorari, velut rationem praeccepti residentiae, indè occasionem arripit discutiendi *num. 292. - 95.* utrum Parochus possit accipere honorarium pro Missa Parochiali, quam celebrare tenetur, ut Parochiani ejus praecceptum audiendi Sacri impleant? Decidit autem, non posse; quoniam applicatio Sacrificii istius debetur Fidelibus, qui Parocho suo alimenta exhibent, ut sibi res spirituales, quarum indigent, administrentur; porro, Missa Sacrificium ex earum numero est; sed priusquam hoc proponat, ad praeludendum ei decisioni suae, hoc in Sacrificio triplex pretii, vel fructus genus distinguit. 1. Unum generalissimum, qui communis est omnibus, pro quibus omnis Sacerdos offerre debet, scilicet Ecclesiae, Pontifici, Episcopo, Regi, Circumstantibus. 2. Alterum specialissimum, qui est pro omni Sacerdote, qui offert. Porro, hi duo fructus non sunt in dispositione Sacrificantis: sed eos Deus aut Ecclesia praefatis affectant. 3. Fructum medium, de quo Sacerdos disponere potest. Hic autem fructus is est, pro quo licitum est Sacerdoti accipere honorarium; ipse autem affectatur personae, quae illud solvit. Hanc ob causam Congregatio declaravit, neminem honorarium duplex accipere posse pro eadem Missa; quam decisionem ALEXANDER III. approbavit. Eandem ob causam Congregatio definivit, Sacerdotem non posse dividere fructum hunc medium inter duas personas, accipiendo duplex honorarium, unum ab una, ad effectum satisfactorium, aliud ab altera, ad effectum impetratorium.

CAPUT XII.

Caput 9. de consecrandis Ecclesiis.

CAPUT hoc committi vetat Sacerdotibus reconciliationem Ecclesiarum pollutarum, & declarat, ejusmodi commissiones esse corruptelas, nullamque consuetudinem posse illas excusare, multò minus justas facere. FAGNANUS aliquam similitudinem reperiens inter illas commissiones & eam, quam Episcopus daret Abbatibus, Sacerdotibus, & Benedictis, ad conferendam Tonfuram suis Diaecesanis, quos ad eos mitteret cum Dimissoriis ad eos specialiter directis (utrobique enim de facultate Episcopali agitur Sacerdotibus commissis) circa quaestionem hanc docet, ejusmodi commissionem validam fore; item validam fore Ordinationem ex hujus commissionis vi factam; contenditque, *Cap. 10. Sess. XXIII.* non adversari huic decisioni; quoniam restringi debet ad Casum, quo Episcopus non consensit, quippe quod factum sit ad restituendam Episcopi auctoritatem; additque utrumque à Congregatione decisum fuisse. Objici posset, Concilium, dum auctoritatem Episcopalem restitueret, honorem Corporis Episcopalis intendisse: Membrum autem Corporis commode vel dignitati derogare non posse, *Cap. 12. de for. compet.* Responderetur, principium hujus Textus satis firmum & constans non esse, ad destruendas laudatas Declarationes. Plures aliae suppeterent objectiones; verum Casus propositus ita rarus est, ut prolixiori tractatione dignus non sit, cum paucissimi sint Episcopi, qui Diaecanos suos mittere velint ad Abbatem non Episcopum, ut ab eo Tonfuram, Minoresve Ordines accipiant.

Ex hac quaestione FAGNANUS ad aliam transit, quae ad hanc aliquantulum accedit, aut saltem ad hujus Capituli argumentum; scilicet, utrum Episcopus com-

R

mittere

mittere possit Abbati solemniter benedicto degradationem Clerici in Sacris Ordinibus constituti? Quæstio hæc cum superiore convenit in eo, quod in illâ de potestate conferendi Ordines agatur, in hac verò de facultate Ordines auferendi, vel potius eorum Symbola & exercitium: differunt autem, quod hæc Majores Ordines respiciat, illa autem Minores. In hujus quæstionis decisione negativam sequitur; quoad illam, affirmativam amplexus erat. Momentum ejus est, quod degradatio sit Officium Ordinis Episcopalis ita venerabile in se quondam habitum, ut sex Episcopi requirentur ad degradationem Presbyteri, tres verò ad degradationem Diaconi. Hodie etiam necessarium est, ut fiat ab Episcopo, totidem Abbatibus Mitræ ac Peditibus habentibus adjuto, quot olim requirebantur Episcopi assistentes. *Conc. Trid. cap. 4. Sess. XIII.* sic præcipit. Verosimile est Fagnanum quæstionem prædictam proposuisse ad exponendum hoc Concilii Decretum. Circa hoc etiam laudat unam Cardinalium Declarationem, desinentem, Superiores Religiosorum Mendicantium non posse assistere in degradatione deficientibus Abbatibus, quoniam Concilium hoc in casu personas in Ecclesiasticâ Dignitate constitutas Abbatibus subrogat.

Cum sibi objecisset Episcopum in quibusdam casibus posse committere Ordinationem Abbatibus Presbyteris & benedictis, undè videtur sequi, degradationem in quibusdam casibus iis committi posse: respondet cum INNOCENTIO III. *cap. 2. de translatione* spirituales difficilius destrui, quam construi, quippe Episcopus solitarius potest dare Ordines, eos autem auferre non valet. Adjicere potuisset, comparationem Ordinationis cum degradatione hic insigniter claudicare; scilicet, commissio Ordinationis ad Ordines Minores tantum extenditur, degradatio autem Majores comprehendit Ordines.

CAPUT XIII.

Caput 16. de Officiis Judicis ordinarii.

Hoc in *cap. HONORIUS III.* enumerat omnia jura Episcopalia, inter quæ plura sunt, quæ exposita aut relaxata aut ordinata fuerunt alio modo, unde FAGNANUS occasionem accipit exponendi *cap. 2. 3. Sess. XXIV.* quod breviter exequitur à n. 25. usque ad 37. Unicum est, circa quod immoratur n. 48. usque ad finem. Semper habuit Episcopus potestatem singularem in poenitentiam; undè HONORIUS poenitentiam inter Episcopalia jura collocat. Ex his juribus FAGNANUS attingit solum facultatem casus reservandi, & potestatem convertendi poenitentiam publicam peccatori publico imponendam ad reparationem scandali, in poenitentiam arcanam, cum hoc saluti expedire judicat Episcopus.

Cum Concilium hic potestatem hanc soli Episcopo attribuat, videtur eam ipsi reservare, atque iis, qui ejus auctoritatem exercent. Convocatio Synodi est etiam jus Episcopale, circa quod Concilium jubet omnes Exemptos, nonobstante quavis Exemptione, Synodo assistere, posito quod exemptione remotâ assistere debeant.

Jus Visitationis est etiam unum è juribus Episcopalibus, circa quod Autor hic plures Definitiones Congregationis laudat. *Prima* declarat, Concilium nullum tempus determinavisse ad durationem Visitationis; sed illud prudentiæ & conscientiæ Episcopi reliquisse. *Secunda*, Episcopum inceptam quorundam locorum Visitationem intermittere non debere; sed usque ad finem continuare.

Tertia quoad Visitationem, Episcopum non posse reculari velut suspectum, sive generalis illa sit, sive specialis.

Cum Concilium prohibeat in Visitatione quidvis ab Episcopo præter alimenta, aliave ejusdem ge-

neris & quartam è Legatis Piis exigi, sub obtentu Procurationis aut aliis cujuscumque juris; FAGNANUS quærit, an hæc prohibitio *Cathedraicum* contineat? Et respondet negativè, atque probat prælixè: quod ibidem Lector videat.

CAPUT XIV.

Caput 15. de temporibus Ordinationum. Caput 2. de Clericis pugnantibus.

UTrumque agit de potestate dispensandi à Canonibus, undè FAGNANUS occasionem trahit exponendi *cap. 7. Sess. XIV. & cap. 6. Sess. XXIV. de reform.* studiumque suum ad exaltationem auctoritatis Sanctæ Sedis significandi; nulla enim in re tantum Pontifici favet, quantum in argumento dispensationum. Jam attigimus Autoris verba in *cap. 2. de Cler. pugnantib.* hic tantum superest discutienda ejus tractatio in *cap. 15. de temporib. Ordin.* Ejus summam subjicio cum necessariis notis, ad distinguendum verum à falso, certum ab incerto.

Contentit, Episcopum dispensare non posse nisi cum Jus id ipsi nominatim concedit, sive dispensationem permittendo sine reservatione, sive eam Episcopo discretis verbis tribuendo. Hæc opinio fusè confutata fuit in Regulis circa dispensationes; hic adjicere sufficit *cap. 6. Sess. XXIV.* supponere, id, quod Pontifici non reservatur, Episcopo licere; ad restituendam enim hanc potestatem Episcopo, reservationibus tantum derogat, sicut ad restituendam eandem potestatem in Exemptos, Exemptionibus derogavit; ergò putavit, id, quod Pontifici non fuerat reservatum, Episcopo licere.

Supponit, Pontificem non subjacere Canonibus Ecclesiæ, atque undè fieri, ut ab iis dispensare queat; ergò, propter contrariam rationem, Episcopus, qui iis subiectus est, ab iis dispensare nequit; quod falsum est: Nam Pontifex, cum sit Ecclesiæ Filius, perinde atque Episcopus, eidem sicut Episcopus obtemperare debet.

Contentit, Decretum Concilii cadere duntaxat in Reservationes jam factas, non verò in futuras; quod fini Decreti, bono scilicet animarum, adversatur, quod postulat id, ut Episcopus dispensare possit & absolvere in casibus occultis, in omni re Pontifici reservatâ excepto homicidio. Excipiendi sunt casus, in quibus Pontifici Bullæ sibi casus occultos reservarunt, quod viget tantum quoad loca, in quibus illæ receptæ sunt. Meritò FAGNANUS agnoscit mutilationem non contineri sub exceptione homicidii.

Laudat Definitiones Cardinalium, quæ à beneficio hujus *cap. 6.* excludunt loca, in quibus Concilium non fuit receptum; adversus quas objici potest. 1. Posse recipi Decretum aliquod, aliis rejectis; 2. Æquum non videri Provincias, quibus statuta quædam conveniunt, iis uti non posse, nisi aliis se subjiciant, quæ sibi non congruunt, v. *Can. 2. Dist. IV.* quo dicitur, Legem, ut justa & acceptabilis sit, Regioni convenire debere. Alias circa hoc observationes proposuimus in Tractatu de *Irregularitate*. Una ex præcipuis est, nullam esse Provinciam Catholicam, quæ plura Concilii Decreta non admittat, quod sufficere debet, ut hujus Decreti beneficio fruatur. Notavimus præterea, paucas esse, quæ universa, saltem sine modificatione receperint; si autem acceptatio omnium Decretorum, prout sunt, ad hoc beneficium necessaria esset, Decretum ferè inutile evaderet. Nihil dicit Concilium, quod huic exclusioni faveat; cur igitur admitteretur? Declarationibus objectis responderi potest, has Definitiones eo tempore factas fuisse, quo multæ Regiones Catholicæ nihil omninò receperant è Definitionibus Concilii circa Disciplinam.

Alias deinceps laudat, quæ utiles sunt. Ferunt 1. Prælatos jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, non gaudere beneficio hujus Decreti. 2. Idem esse de Cardinalibus quoad eorum Titulos. 3. Peregrinos